

Instituut voor de nationale rekeningen

Nationale rekeningen

Kwartaalrekeningen 2018-IV

Inhoud van de publicatie

De kwartaalrekeningen van België worden opgesteld volgens de definities van het Europees Stelsel van Economische Rekeningen (ESR 2010).

De kwartaalrekeningen worden gepubliceerd in drie fasen. Een eerste flashraming van de economische groei wordt 30 dagen na het einde van het kwartaal gemaakt. Dit cijfer wordt herzien 60 dagen na het einde van het kwartaal en verspreid via de website van de Nationale Bank van België met gedetailleerde statistieken over de samenstelling van het bruto binnenlands product (toegevoegde waarde, bestedingen, inkomens) en over de arbeidsmarkt. Tenslotte wordt 120 dagen na het einde van het kwartaal de definitieve en volledige raming van de belangrijkste aggregaten van de economie gepubliceerd.

Deze publicatie omvat de belangrijkste aggregaten van de nationale economie voor het vierde kwartaal van 2018 en daarnaast ook een flashraming van het binnenlandse product voor het eerste kwartaal van 2019. Ze bestaat uit twee hoofdstukken: het eerste geeft een korte synthese van de resultaten; het tweede bevat de gedetailleerde aggregaten, gecorrigeerd voor seizoenschommelingen en kalendereffecten (verdeling van het bruto binnenlands product volgens de invalshoeken toegevoegde waarde, uitgaven en inkomens; arbeidsmarktstatistieken).

De rekeningen van het vierde kwartaal van het jaar 2018 en de flashraming van het eerste kwartaal van 2019 zijn opgesteld op basis van de op 18 april 2019 beschikbare gegevens.

Deze versie van de rekeningen slaat op het vierde kwartaal van 2018 en werd afgesloten eind april 2019. Zij integreert de recentste cijfers van de overheidsrekeningen die op 18 april 2019 werden gepubliceerd. Vandaar dat de rekeningen in deze editie kunnen afwijken van de jaarlijkse gedetailleerde rekeningen die in september vorig jaar werden uitgebracht.

Inhoudstafel

Synthese	5
Tabellen	
1. Oorsprong van het binnenlands product: bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak	11
1.1 Ramingen tegen lopende prijzen	11
1.2 Ramingen in kettigeuro's (referentiejaar 2016)	11
1.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	12
2. Besteding van het binnenlands product: belangrijkste bestedings-categorieën	13
2.1 Ramingen tegen lopende prijzen	13
2.2 Ramingen in kettigeuro's (referentiejaar 2016)	13
2.3 Bijdragen tot de volumeverandering van het BBP t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar	14
3. Verdeling van het binnenlands product: belangrijkste inkomens-categorieën, ramingen tegen lopende prijzen	14
4. Arbeidsmarktstatistieken	15
4.1 Verdeling van de beloning van werknemers per bedrijfstak	15
4.2 Nationale werkgelegenheid: aantal zelfstandigen en werknemers	15
4.3 Binnenlandse werkgelegenheid: verdeling van het aantal werkzame personen per bedrijfstak	15
4.4 Arbeidsvolume per bedrijfstak: werknemers	16
Publicaties van het INR en contactpersonen	17
Algemene opmerkingen	21
Conventionele tekens	23
Lijst van afkortingen	25

Synthese

De economische activiteit is met 0,4 % in het vierde kwartaal van 2018 toegenomen

In het vierde kwartaal van 2018 nam het voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde bbp naar volume toe met 0,4 % ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Op jaarbasis komt dit neer op een groei met 1,2 %, tegen 1,5 % in het derde kwartaal.

Tegenover het voorgaande kwartaal steeg de toegevoegde waarde met 1,5 % in de industrie en met 1,1 % in de bouwnijverheid, terwijl ze in de diensten stabiel bleef.

De binnenlandse vraag ging erop vooruit. De ondernemingen en de huishoudens verhoogden hun investeringen met respectievelijk 3,9 % en 2,9 %, waarbij het verloop van de investeringen van de ondernemingen opnieuw werd beïnvloed door enkele specifieke transacties in het kader van de aan- en verkoop van schepen in en aan het buitenland. Ook de investeringen (+1,6 %) en de consumptieve bestedingen (+0,1 %) van de overheid namen toe. De consumptieve bestedingen van de huishoudens, daarentegen, stabiliseerden zich ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

Zowel de uitvoer als de invoer van goederen en diensten liep op. De invoer (+1,8 %) nam evenwel sterker toe dan de uitvoer (+1,1 %), waardoor de bijdrage van de netto-uitvoer van goederen en diensten tot de bbp-groei negatief was (-0,5 procentpunt).

De binnenlandse werkgelegenheid steeg met 0,4 % ten opzichte van het voorgaande kwartaal, vooral wegens de positieve ontwikkeling van de werkgelegenheid van loontrekkenden in de gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening alsook van de zelfstandige werkgelegenheid. Het arbeidsvolume van de loontrekkenden lag 0,3 % hoger dan in het voorgaande kwartaal.

en in het eerste kwartaal van 2019 is zij met 0,2 % gestegen.

Volgens de flashraming van het voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde bruto binnenlands product (bbp) naar volume groeide de economische bedrijvigheid in het eerste kwartaal van 2019 met 0,2 % ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Vergelijken met het eerste kwartaal van 2018 steeg het bbp met 1,1 %.

TABEL 1 VERLOOP VAN HET KWARTAAL-BBP

(veranderingspercentages, voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in kettingeuro's, referentiejaar 2016)

	2017	2018	2017-II	2017-III	2017-IV	2018-I	2018-II	2018-III	2018-IV	2019-I
T.o.v. de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar	1,7	1,4	1,6	1,5	1,9	1,5	1,4	1,5	1,2	1,1
T.o.v. de voorgaande periode ¹	1,7	1,4	0,4	0,2	0,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2

Bron: INR.

1 De cijfers van het eerste kwartaal 2019 zijn het resultaat van de flashraming van het bbp

TABEL 2 ONTWIKKELING VAN DE KWARTAALAGGREGATEN

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande periode, voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in kettingeuro's, referentiejaar 2016)

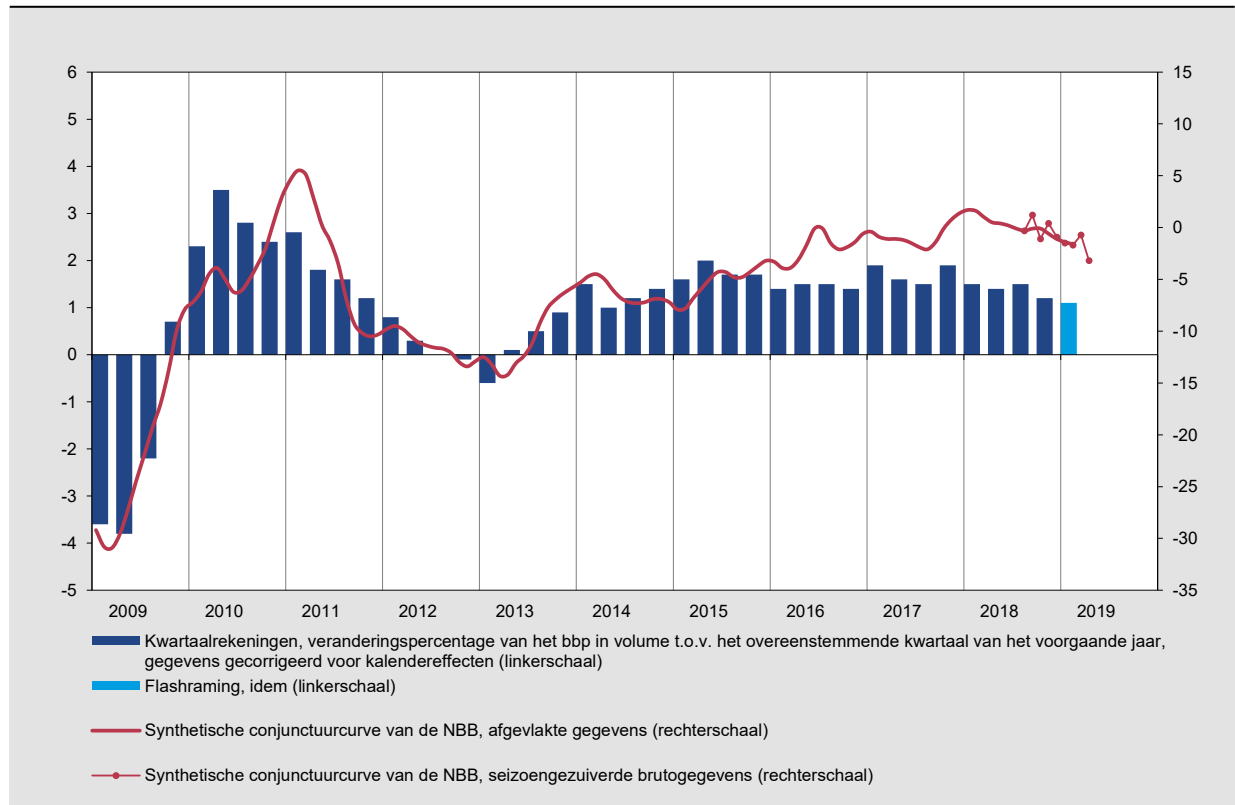
	2017	2018	2017-II	2017-III	2017-IV	2018-I	2018-II	2018-III	2018-IV	2019-I
Bruto binnenlands product ¹	1,7	1,4	0,4	0,2	0,7	0,3	0,3	0,3	0,4	0,2
Toegevoegde waarde van de industrie	0,5	1,1	-0,6	0,2	1,2	-0,1	-0,2	0,4	1,5	
Toegevoegde waarde van de bouwnijverheid	-0,8	1,2	-0,5	-1,9	0,4	1,1	0,7	0,3	1,1	
Toegevoegde waarde van de diensten	2,2	1,4	0,7	0,3	0,6	0,2	0,4	0,2	0,0	
Consumptieve bestedingen van de particulieren	1,1	1,0	0,6	-0,2	0,0	0,8	0,2	-0,1	0,0	
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,4	0,9	0,3	0,1	0,3	0,3	0,2	0,0	0,1	
Investeringen van de ondernemingen	2,3	2,7	1,5	-0,5	0,8	1,2	-0,5	0,4	3,9	
Investeringen in woongebouwen	0,0	1,8	-0,9	0,1	-1,3	1,6	0,5	0,5	2,9	
Overheidsinvesteringen	2,3	6,8	1,8	1,6	2,3	1,4	1,8	0,9	1,6	
Totaal bruto-investeringen in vaste activa	1,8	2,9	1,0	-0,1	0,5	1,3	-0,1	0,5	3,4	
Voorraadverandering ²	0,0	-0,3	-0,3	0,2	0,4	-0,5	-0,2	0,1	0,1	
Uitvoer van goederen en diensten	5,0	3,6	-0,2	-0,3	2,9	0,2	0,5	1,4	1,1	
Invoer van goederen en diensten	4,3	3,3	-0,3	-0,3	2,8	0,3	0,0	1,3	1,8	
Netto-uitvoer van goederen en diensten ²	0,6	0,3	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,4	0,1	-0,5	
Werkgelegenheid (aantal personen)	1,4	1,3	0,4	0,2	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	
Arbeidsvolume van de werknemers (uren)	1,6	1,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	

Bron: INR.

1 Het cijfer van het eerste kwartaal 2019 is het resultaat van de flashraming van het bbp

2 Bijdrage tot de verandering van het bbp.

GRAFIEK 1 BBP EN CONJUNCTUURVERLOOP

Bron: INR.

Tabellen

1. OORSPRONG VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE PER BEDRIJFSTAK

1.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Landbouw, bosbouw en visserij	2.908	3.093	758	709	707	735	755	762	785	791
Nijverheid en energie	65.623	66.870	16.261	16.327	16.390	16.645	16.604	16.600	16.668	16.998
Bouwnijverheid	20.519	21.392	5.131	5.158	5.098	5.133	5.236	5.327	5.348	5.480
Diensten										
Handel, vervoer en horeca	76.566	77.978	19.074	19.182	19.118	19.191	19.335	19.439	19.552	19.652
Informatie en communicatie	16.304	17.143	3.981	4.043	4.140	4.140	4.252	4.286	4.327	4.279
Financiële dienstverlening	24.150	24.188	5.907	6.093	6.084	6.067	5.926	6.059	6.122	6.082
Verhuur en handel van onroerend goed	33.695	34.498	8.330	8.417	8.459	8.489	8.547	8.590	8.673	8.688
Zakelijke dienstverlening	56.863	58.584	13.998	14.157	14.218	14.491	14.514	14.613	14.604	14.852
Overheid en onderwijs	57.340	58.643	14.156	14.281	14.382	14.521	14.542	14.599	14.648	14.854
Gezondheids- en welzijnszorg	29.234	30.147	7.191	7.280	7.342	7.421	7.466	7.518	7.536	7.627
Cultuur, recreatie, overige diensten	8.633	8.903	2.147	2.146	2.176	2.164	2.192	2.207	2.234	2.270
Productgebonden belastingen min subsidies	47.340	49.068	11.780	11.893	11.802	11.866	11.948	12.486	12.057	12.577
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	439.175	450.506	108.712	109.687	109.914	110.861	111.315	112.486	112.553	114.151

1.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2016)

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2016	2017				2018		
				IV	I	II	III	IV	I	II
Landbouw, bosbouw en visserij	2.437	2.777	593	651	585	578	624	663	676	689
Nijverheid en energie	63.309	64.014	15.703	15.830	15.741	15.778	15.960	15.941	15.901	15.963
Bouwnijverheid	19.795	20.033	4.920	5.011	4.985	4.891	4.908	4.960	4.995	5.011
Diensten										
Handel, vervoer en horeca	75.213	75.160	18.841	18.860	18.840	18.732	18.781	18.839	18.822	18.760
Informatie en communicatie	16.427	17.709	3.929	4.000	4.080	4.165	4.182	4.340	4.443	4.491
Financiële dienstverlening	24.487	24.441	6.074	5.954	6.178	6.185	6.171	6.008	6.129	6.178
Verhuur en handel van onroerend goed	33.021	33.472	8.169	8.217	8.257	8.266	8.280	8.318	8.342	8.405
Zakelijke dienstverlening	57.430	59.166	13.765	14.148	14.269	14.363	14.650	14.694	14.738	14.822
Overheid en onderwijs	56.293	56.680	14.042	13.970	14.036	14.103	14.184	14.162	14.174	14.172
Gezondheids- en welzijnszorg	28.627	28.969	7.055	7.096	7.137	7.173	7.221	7.231	7.256	7.228
Cultuur, recreatie, overige diensten	8.565	8.733	2.122	2.145	2.134	2.155	2.131	2.154	2.165	2.193
Productgebonden belastingen min subsidies	46.366	47.016	11.461	11.512	11.585	11.616	11.653	11.726	11.745	11.768
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	431.970	438.180	106.675	107.394	107.828	108.003	108.744	109.037	109.386	109.676

1.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(voor kalendereffecten gezuiverde gegevens, in procentpunt)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Landbouw, bosbouw en visserij	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Nijverheid en energie	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2
Bouwnijverheid	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Diensten	1,5	1,0	1,6	1,5	1,5	1,5	1,3	1,0	1,0	0,6
Handel, vervoer en horeca	0,1	0,0	0,3	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Informatie en communicatie	0,2	0,3	0,1	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,2
Financiële dienstverlening	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Verhuur en handel van onroerend goed	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Zakelijke dienstverlening	0,8	0,4	0,8	0,7	0,7	0,8	0,5	0,4	0,4	0,2
Overheid en onderwijs	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0
Gezondheids- en welzijnszorg	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
Cultuur, recreatie, overige diensten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Productgebonden belastingen min subsidies	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	1,7	1,4	1,9	1,6	1,5	1,9	1,5	1,4	1,5	1,2

2. BESTEDING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE BESTEDINGSCATEGORIEËN

2.1 RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	223.858	230.112	55.546	56.041	56.032	56.239	57.011	57.428	57.646	58.027
Consumptieve bestedingen van de overheid	101.949	104.953	25.186	25.428	25.579	25.757	25.997	26.149	26.277	26.529
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	103.198	108.323	25.475	25.849	25.821	26.053	26.618	26.721	26.972	28.011
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	70.657	73.882	17.413	17.748	17.650	17.846	18.213	18.191	18.353	19.124
Bruto-investeringen in woongebouwen	22.727	23.643	5.694	5.683	5.701	5.649	5.792	5.849	5.898	6.105
Bruto-investeringen van de overheid	9.814	10.798	2.368	2.418	2.469	2.558	2.614	2.681	2.721	2.782
Voorraadverandering + Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	5.056	6.143	1.942	740	1.117	1.256	1.113	1.607	1.457	1.966
Voorraad veranderingen	5.037	6.124	1.938	735	1.112	1.251	1.108	1.602	1.452	1.961
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	19	19	4	5	5	5	5	5	5	5
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	5.114	975	563	1.629	1.366	1.556	575	580	201	-382
Totale uitvoer	376.628	396.140	93.315	93.738	92.925	96.650	96.684	97.812	100.248	101.396
Totale invoer	371.514	395.165	92.753	92.109	91.559	95.093	96.109	97.232	100.046	101.778
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	439.175	450.506	108.712	109.687	109.914	110.861	111.315	112.486	112.553	114.151

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

2.2 RAMINGEN IN KETTINGEURO'S (REFERENTIEJAAR 2016)

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	219.812	222.066	54.759	55.075	54.980	54.999	55.465	55.588	55.504	55.508
Consumptieve bestedingen van de overheid	99.691	100.548	24.824	24.910	24.937	25.019	25.105	25.147	25.137	25.159
Bruto binnenlandse kapitaalvorming										
Bruto kapitaalvorming	100.921	103.855	25.026	25.280	25.244	25.371	25.693	25.679	25.799	26.685
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	69.242	71.123	17.120	17.382	17.300	17.440	17.643	17.553	17.622	18.305
Bruto-investeringen in woongebouwen	22.130	22.533	5.585	5.535	5.541	5.469	5.557	5.587	5.614	5.775
Bruto-investeringen van de overheid	9.549	10.198	2.324	2.365	2.403	2.458	2.493	2.539	2.562	2.604
Voorraadverandering + Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	n.	n.	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorraad veranderingen	n.	n.	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo aan- en verkopen van kostbaarheden	n.	n.	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto-uitvoer van goederen en diensten (uitvoer - invoer)	n.	n.	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale uitvoer	368.684	381.855	91.798	91.595	91.321	93.970	94.180	94.647	95.976	97.052
Totale invoer	360.414	372.153	89.854	89.553	89.241	91.765	92.047	92.049	93.209	94.848
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	431.970	438.180	107.394	107.828	108.003	108.744	109.037	109.386	109.676	110.081

¹ Consumptieve bestedingen van de huishoudens en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

2.3 BIJDRAGEN TOT DE VOLUMEVERANDERING VAN HET BBP T.O.V. DEZELFDE PERIODE VAN HET VOORGAANDE JAAR

(voor kalendereffecten gezuiverde gegevens, in procentpunt)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Consumptieve particuliere bestedingen ¹	0,6	0,5	0,7	0,8	0,5	0,3	0,7	0,5	0,5	0,5
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	0,5	0,4	1,4	0,6	-1,0	0,8	0,5	0,2	0,3	0,7
Bruto kapitaalvorming	0,4	0,7	0,9	0,9	-0,9	0,8	0,6	0,4	0,5	1,2
Bruto-investeringen van de ondernemingen, zelfstandigen en IZW's	0,4	0,4	0,8	0,9	-1,0	0,7	0,5	0,2	0,3	0,8
Bruto-investeringen in woongebouwen	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,3
Bruto-investeringen van de overheid	0,1	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1
Voorraadverandering	0,0	-0,3	0,5	-0,4	0,0	0,1	-0,2	-0,1	-0,3	-0,5
Netto-uitvoer van goederen en diensten	0,6	0,3	-0,1	0,1	1,8	0,7	0,2	0,5	0,6	0,0
Totale uitvoer	4,1	3,1	8,3	3,3	2,3	2,5	2,2	2,8	4,3	2,9
Totale invoer	3,5	2,8	8,4	3,3	0,5	1,8	2,1	2,3	3,7	2,9
Bruto binnenlands product tegen marktprijzen	1,7	1,4	1,9	1,6	1,5	1,9	1,5	1,4	1,5	1,2

¹ Consumptieve bestedingen van de gezinshuishoudingen en de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

3. VERDELING VAN HET BINNENLANDS PRODUCT: BELANGRIJKSTE INKOMENSCATEGORIEËN, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Beloning van werknemers	217.122	223.571	53.388	54.145	54.525	55.065	55.286	55.763	56.010	56.513
Lonen	158.939	164.508	39.151	39.545	39.928	40.314	40.667	40.985	41.243	41.614
Sociale premies	58.184	59.062	14.237	14.600	14.596	14.750	14.619	14.778	14.767	14.899
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen	178.370	181.170	44.471	44.537	44.525	44.837	45.011	45.030	45.308	45.821
Netto belastingen op productie en invoer	43.683	45.765	10.854	11.005	10.865	10.959	11.019	11.694	11.236	11.817
Bruto binnenlands inkomen tegen marktprijzen	439.175	450.506	108.712	109.687	109.914	110.861	111.315	112.486	112.553	114.151

4. ARBEIDSMARKTSTATISTIEKEN

4.1 VERDELING VAN DE BELONING VAN WERKNEMERS PER BEDRIJFSTAK

(binnenlands concept, voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in € miljoen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Landbouw, bosbouw en visserij	610	661	150	152	153	155	160	164	167	170
Nijverheid en energie	36.162	37.006	8.837	9.081	9.096	9.147	9.140	9.267	9.314	9.284
Bouwnijverheid	10.493	10.933	2.582	2.614	2.617	2.679	2.684	2.695	2.732	2.821
Diensten	169.858	174.970	41.818	42.297	42.659	43.084	43.302	43.636	43.796	44.237
Handel, vervoer en horeca	43.666	44.919	10.779	10.829	10.959	11.100	11.166	11.197	11.265	11.291
Informatie en communicatie	8.387	8.684	2.054	2.088	2.114	2.131	2.133	2.161	2.180	2.210
Financiële dienstverlening	9.747	9.745	2.444	2.433	2.441	2.429	2.426	2.421	2.432	2.466
Verhuur en handel van onroerend goed	1.097	1.137	269	273	276	278	280	284	285	289
Zakelijke dienstverlening	27.149	28.534	6.617	6.770	6.831	6.930	7.030	7.142	7.154	7.207
Overheid en onderwijs	51.182	52.331	12.610	12.780	12.842	12.950	12.954	13.052	13.056	13.269
Gezondheids- en welzijnszorg	23.300	24.085	5.728	5.801	5.859	5.911	5.950	5.999	6.034	6.102
Cultuur, recreatie, overige diensten	5.331	5.537	1.316	1.323	1.337	1.354	1.362	1.381	1.390	1.404
Totale beloning van werknemers	217.122	223.571	53.388	54.145	54.525	55.065	55.286	55.763	56.010	56.513

4.2 NATIONALE WERKGELEGENHEID: AANTAL ZELFSTANDIGEN EN WERKNEMERS

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in duizenden personen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Zelfstandigen	790,1	801,2	785,6	788,4	791,5	794,8	796,9	798,9	802,5	806,5
Werknemers	4.011,7	4.062,3	3.995,2	4.009,8	4.015,3	4.026,4	4.041,1	4.055,0	4.068,9	4.084,2
Totaal aantal werkzame personen	4.801,8	4.863,5	4.780,8	4.798,2	4.806,8	4.821,3	4.838,0	4.853,9	4.871,4	4.890,7

4.3 BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID: VERDELING VAN HET AANTAL WERKZAME PERSONEN PER BEDRIJFSTAK

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in duizenden personen)

	2017	2018	2017				2018			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV
Landbouw, bosbouw en visserij	58,4	58,9	59,4	59,1	57,7	57,4	58,6	58,9	59,0	59,0
Nijverheid en energie	554,1	560,2	553,2	554,0	553,8	555,2	557,8	559,7	561,2	562,2
Bouwnijverheid	272,4	275,2	271,5	272,5	272,8	272,9	273,7	274,5	275,5	276,9
Diensten	3.839,2	3.891,4	3.819,0	3.835,0	3.844,8	3.857,9	3.870,1	3.882,9	3.897,9	3.914,8
Handel, vervoer en horeca	988,2	994,5	986,1	988,2	988,9	989,6	991,2	993,2	996,0	997,7
Informatie en communicatie	117,2	120,4	116,1	116,9	117,6	118,5	119,1	119,6	120,7	122,0
Financiële dienstverlening	120,6	117,4	121,4	121,0	120,3	119,8	119,0	117,7	116,6	116,1
Verhuur en handel van onroerend goed	28,3	29,0	28,1	28,3	28,4	28,5	28,7	28,9	29,1	29,3
Zakelijke dienstverlening	941,3	968,4	928,9	938,7	945,3	952,3	959,4	964,8	970,9	978,5
Overheid en onderwijs	822,8	826,0	822,8	822,2	822,2	824,2	823,4	825,2	826,9	828,5
Gezondheids- en welzijnszorg	618,4	629,4	614,6	617,6	619,4	622,1	624,9	627,7	630,5	634,3
Cultuur, recreatie, overige diensten	202,2	206,4	201,1	202,1	202,8	202,9	204,5	205,8	207,2	208,4
Totale binnenlandse werkgelegenheid	4.724,1	4.785,7	4.703,1	4.720,5	4.729,1	4.743,5	4.760,2	4.776,1	4.793,7	4.812,9

4.4 ARBEIDSVOLUME PER BEDRIJFSTAK: WERKNEMERS

(voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens, in duizenden uren)

	2017	2018	2017			2018			
			II	III	IV	I	II	III	IV
Landbouw, bosbouw en visserij	35.636,3	37.946,4	9.073,7	8.963,2	8.594,9	9.386,7	9.509,6	9.611,9	9.438,2
Nijverheid en energie	821.902,1	832.864,9	205.174,0	205.587,1	206.749,2	208.012,9	208.050,9	208.381,5	208.419,6
Bouwnijverheid	303.289,7	309.483,8	74.964,8	75.456,2	77.086,1	76.053,4	76.948,9	76.995,5	79.485,9
Diensten	4.460.476,4	4.529.155,7	1.113.245,6	1.118.644,7	1.122.440,5	1.126.628,3	1.130.522,2	1.134.717,2	1.137.288,1
Handel, vervoer en horeca	1.251.145,6	1.270.012,9	312.150,1	314.247,8	314.910,2	315.828,8	317.094,9	318.278,3	318.810,9
Informatie en communicatie	166.773,8	171.605,5	41.547,9	41.838,8	42.095,2	42.448,2	42.722,1	43.051,1	43.384,1
Financiële dienstverlening	167.248,7	163.537,6	41.976,2	41.690,8	41.462,4	41.236,7	41.008,6	40.748,6	40.543,7
Verhuur en handel van onroerend goed	32.971,0	33.523,0	8.234,9	8.285,6	8.304,2	8.320,4	8.358,0	8.395,8	8.448,8
Zakelijke dienstverlening	828.861,2	860.129,9	206.342,3	208.424,9	210.630,1	213.198,4	214.426,3	215.918,7	216.586,7
Overheid en onderwijs	1.150.776,4	1.151.091,0	287.715,0	287.816,1	287.784,1	287.706,2	287.690,7	287.789,5	287.904,7
Gezondheids- en welzijnszorg	665.990,1	677.690,2	166.152,4	166.958,2	167.871,8	167.806,8	168.919,1	169.984,3	170.979,9
Cultuur, recreatie, overige diensten	196.709,6	201.565,6	49.126,9	49.382,4	49.382,6	50.082,9	50.302,5	50.550,8	50.629,3
Totaal aantal uren	5.621.304,4	5.709.450,8	1.402.458,2	1.408.651,2	1.414.870,6	1.420.081,3	1.425.031,6	1.429.706,1	1.434.631,8

Publicaties van het INR - Contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<https://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank NBB.Stat. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verschijnt midden oktober. Zij bestaat uit gedetailleerde tabellen met de samenstelling en verdeling van het binnenlands product, de productie en inkomensvormingsrekening alsook de belangrijkste bestedingscomponenten, de sectorrekeningen, de kapitaalgoederenvoorraad en de werkgelegenheid.

2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten. Zij verschijnen vier maal per jaar, 120 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Ook de werkgelegenheid, het arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei. Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 60 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

3. Rekeningen van de institutionele sectoren

De jaarrekeningen van de institutionele sectoren zijn opgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen (cf. punt 1). Midden oktober worden ze uitgebracht via de database van de Nationale Bank van België, NBB.Stat .

De complete rekeningenreeks voor de institutionele sector wordt gepubliceerd. De institutionele sectoren bestaan uit de niet-financiële vennootschappen, de financiële instellingen (en subsectoren), de overheid, de huishoudens, de IZW's t.b.v. huishoudens en het buitenland.

De kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren worden vier maal per jaar verspreid, ongeveer 105 dagen na het einde van het kwartaal waarop zij betrekking hebben. Deze kwartaalrekeningen zijn in overeenstemming met hun jaarlijks equivalent (zie hierboven), maar zijn minder gedetailleerd. De focus ligt op de meest relevante aggregaten, in het bijzonder door middel van sleutelindicatoren en componenten. Deze rekeningen bevatten eveneens de kwartaalrekeningen van de overheid.

4. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de rekeningen van de institutionele sectoren verspreid (zie punt 3).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die midden oktober wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

5. Aanbod- en gebruikstabellen

Op het einde van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienstenstromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

6. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

Op het einde van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen, het aantal gewerkte uren en over de bruto investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het

om de belangrijkste variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen), de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen) en de tertiaire inkomensverdeling (netto- en brutobedragen t.e.m. de spaarquote). Naast de consumptieve bestedingen van de gezinnen worden ook de consumptieve bestedingen van de overheid en de instellingen zonder winst oogmerk t.b.v. huishoudens regionaal verdeeld.

7. Thematiek

Kwartaal Bbp en "flash"	quarterly.na@nbb.be	Yannick Rombauts	+32 2 221 26 93
Jaarrekeningen			
- bedrijfstakken	production.na@nbb.be	Tim Van Waeyenberg	+32 2 221 49 88
- bestedingen	expenditure.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
Sectorrekeningen	sectors.na@nbb.be	Odile Biernaux	+32 2 221 30 44
Rekeningen van de overheid	governmentfinance.na@nbb.be	Claude Modart	+32 2 221 30 26
Regionale rekeningen	regional.na@nbb.be	Monica Maesele	+32 2 221 30 28
Arbeidsmarkt	labour.na@nbb.be	Bernadette Boudry	+32 2 221 47 54
Kapitaalgoederenvoorraad	expenditure.na@nbb.be	Lotte Van Mechelen	+32 2 221 47 31
Aanbod- en gebruikstabellen (SUT)	sut.na@nbb.be	Hans De Dyn	+32 2 221 30 38
Satellietrekening van de IZWs	sectors.na@nbb.be	Odile Biernaux	+32 2 221 30 44
Verspreiding van de reeksen	nationalaccounts.na@nbb.be	Kristof Segers	+32 2 221 38 70
Toezicht en coördinatie	coordination.na@nbb.be	Isabelle Brumagne	+32 2 221 28 77

Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België bevat de [publicatiekalender](#) van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.

Conventionele tekens

r	raming
v	voorlopig
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
0 of 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid

Lijst van afkortingen

BBP	Bruto binnenlands product
BNI	Bruto nationaal inkomen
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
IGDFI	Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs
INR	Instituut voor de nationale rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
NACE-BEL	Belgische versie van de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese gemeenschappen
NBB	Nationale Bank van België
SNA	System of National Accounts
Vwd	Verbeterd voor de invloed van het aantal gewerkte dagen en andere kalendereffecten ¹
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk

¹ Andere kalendereffecten zijn bijvoorbeeld deze veroorzaakt door de verschillende samenstellingen van de week, tengevolge van het aantal dagen weekend en het aantal werkdagen.

Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "[e-service](#)", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden.

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

nationalaccounts.na@nbb.be

Verantwoordelijke uitgever

Rudi Acx

Chef van het departement Algemene statistiek

Nationale Bank van België

Naamloze vennootschap

RPR Brussel - Ondernemingsnummer: 0203.201.340

Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 - BE-1000 Brussel

www.nbb.be

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek

Omslag: NBB AG - Prepress & Image

Gepubliceerd in april 2019